

Από το συγγραφέα
του παγκόσμιου μπεστ σέλερ
ΧΑΡΤΑΕΤΟΙ ΠΑΝΩ ΑΠ' ΤΗΝ ΠΟΛΗ

ΚΑΛΕΝΤ ΧΟΣΕΪΝΙ

Στη χώρα
των χρυσών ήλιων

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: A THOUSAND SPLENDID SUNS
Από τις Εκδόσεις Penguin Books, Λονδίνο 2007
ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Στη χώρα των χρυσών ήλιων**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Khaled Hosseini
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Βασιλική Κοκκίνου
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ — ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Χριστίνα Γιατζόγλου
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Σταμάτιος Κοτσάτος & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Κωνσταντίνα Παναγιώτου & ΣΙΑ Ο.Ε.

© ATSS Publications, LLC 2007
All rights reserved.

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2008

Πρώτη έκδοση: Οκτώβριος 2008, 6.000 αντίτυπα

ISBN 978-960-453-397-8

Τυπώθηκε σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών χλωρίου και φιλικό προς το περιβάλλον.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευσή του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοΐου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Μαυρομιχάλη 1
106 79 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiou Str.
144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 1, Mavromichali Str.
106 79 Athens, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

ΚΑΛΕΝΤ ΧΟΣΕΪΝΙ

Στη χώρα
των χρυσών ήλιων

Μετάφραση:
Βασιλική Κοκκίνου

*Ευχαριστούμε τον κύριο Φερειντούν Φαριάντ,
μεταφραστή και ποιητή, για τη βοήθειά του
στην απόδοση των αφγανικών λέξεων.*

Αυτό το βιβλίο αφιερώνεται
στις Χάρις και Φαράχ,
το νουρ των ματιών μου,
και στις γυναίκες του Αφγανιστάν.

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

Η Μαριάμ ήταν πέντε χρόνων όταν άκουσε πρώτη φορά τη λέξη *χαράμι*.

Αυτό έγινε μια Πέμπτη. Πέμπτη πρέπει να ήταν, γιατί η Μαριάμ θυμόταν πως εκείνη την ημέρα ήταν ανήσυχη, απορροφημένη στις σκέψεις της, όπως κάθε Πέμπτη, την ημέρα που ο Τζαλίλ την επισκεπτόταν στην κολμπέ.* Για να περάσει η ώρα μέχρι να τον δει να διασχίζει το χορτάρι του ξέφωτου, που του έφτανε ως τα γόνατα, και να της γνώσει, η Μαριάμ είχε σκαρφαστεί σε μια καρέκλα και είχε ρίξει κάτω το πορσελάνινο σερβίτσιο τσαγιού της μητέρας της. Το πορσελάνινο σερβίτσιο ήταν το μόνο ενθύμιο που η μητέρα της Μαριάμ, η Νανά, είχε από τη μητέρα της, η οποία είχε πεθάνει όταν η Νανά ήταν δύο ετών. Η Νανά λάτρευε κάθε κομμάτι του σερβιτίσιου, που ήταν από γαλάζια και λευκή πορσελάνη· τη χαριτωμένη καμπύλη στο στόμιο της τσαγιέρας, τους σπίνους και τα χρυσάνθεμα που

* Για την ερμηνεία των αφγανικών λέξεων βλ. ΓΛΩΣΣΑΡΙ, στο τέλος του βιβλίου. (Σ.Τ.Μ.)

ήταν ζωγραφισμένα με το χέρι, το δράκο στη Ζαχαριέρα ο οποίος υποτίθεται ότι ξόρκιζε το κακό. Αυτό το τελευταίο κομμάτι γλίστρησε από το χέρι της Μαριάμ, έπεσε στο σανιδένιο πάτωμα της κολμπέ και έγινε θρύψαλα.

Όταν η Νανά είδε τη Ζαχαριέρα σπασμένη, το πρόσωπό της έγινε κατακόκκινο, το πανωχείλι της τρεμούλιασε, και τα μάτια της, τόσο το στραβό όσο και το καλό, καρφώθηκαν πάνω της ανέκφραστα. Η Νανά φαινόταν τόσο θυμωμένη, που η Μαριάμ φοβήθηκε ότι το τζίνι είχε μπει πάλι στο σώμα της μητέρας της. Όμως το τζίνι δεν ήρθε, όχι εκείνη τη φορά. Αντ' αυτού, η Νανά άρπαξε τη Μαριάμ από τους καρπούς, την τράβηξε κοντά της και είπε μέσα από τα σφιγμένα δόντια της: «Είσαι ένα αδέξιο μικρό *χαράμι*! Αυτή λοιπόν είναι η ανταμοιβή μου για όσα τράβηξα! Να μου σπάσεις ένα οικογενειακό κειμήλιο, αδέξιο μικρό *χαράμι*!»

Τότε η Μαριάμ δεν κατάλαβε. Δεν ήξερε τι σήμαινε η λέξη *χαράμι* — μπάσταρδο. Ούτε ήταν αρκετά μεγάλη για να εκτιμήσει την αδικία, να καταλάβει ότι αυτοί που ευθύνονται για ένα *χαράμι* είναι οι γεννήτορες, όχι το ίδιο το *χαράμι*, που η μόνη του αμαρτία ήταν ότι ήρθε στον κόσμο. Η Μαριάμ ωστόσο, έτσι όπως είπε τη λέξη η Νανά, υποψιάστηκε ότι ήταν άσχημο, σιχαμερό πράγμα να είσαι ένα *χαράμι*, κάτι σαν έντομο, σαν τις κατσαρίδες που η Νανά καθαριόταν και πετούσε με τη σκούπα έξω από την κολμπέ.

Αργότερα, όταν μεγάλωσε, η Μαριάμ κατάλαβε. Ο τρόπος με τον οποίο πρόφερε η Νανά τη λέξη έκανε τη Μαριάμ να νιώθει το δάγκωμά της — την έλεγε σαν

να της την έφτυνε στα μούτρα. Τότε κατάλαβε τι εννοούσε η Νανά: ότι το χαράμι ήταν ένα ανεπιθύμητο πλάσμα· ότι εκείνη, η Μαριάμ, ήταν ένα παράνομο πρόσωπο το οποίο δε θα διεκδικούσε ποτέ νόμιμα πράγματα που είχαν οι άλλοι άνθρωποι, όπως αγάπη, οικογένεια, σπίτι, αποδοχή.

Ο Τζαλίλ ποτέ δεν αποκαλούσε τη Μαριάμ μ' αυτό το όνομα. Ο Τζαλίλ έλεγε ότι ήταν το λουλουδάκι του. Του άρεσε να την καθίζει στα γόνατά του και να της λέει ιστορίες, όπως τότε που της είπε ότι η Χεράτ, η πόλη όπου γεννήθηκε η Μαριάμ το 1959, υπήρξε κάποτε το λίκνο του περσικού πολιτισμού, πατρίδα συγγραφέων, ζωγράφων και σούφι.* «Δεν μπορούσες να απλώσεις το πόδι σου χωρίς να κλοτσήσεις έναν ποιητή στον πρισινό», έλεγε γελώντας.

Ο Τζαλίλ της αφηγούνταν την ιστορία της βασιλίσσας Γκαοχάρ Σαντ, η οποία είχε ανεγείρει τους περίφημους μιναρέδες, ως ωδή αγάπης, στη Χεράτ τον δέκατο πέμπτο αιώνα. Της περιέγραφε τα καταπράσινα σταροχώραφα της Χεράτ, τα περιβόλια, τα βαρυφορτωμένα με χοντρόρωγα σταφύλια κλήματα, τα πολύβουα αψιδωτά παζάρια της πόλης. «Υπάρχει μια φιστικιά», είπε μια μέρα ο Τζαλίλ, «που από κάτω της, μικρή μου Μαριάμ, δεν είναι θαμμένος άλλος από τον μεγάλο ποιητή Τζαμί». Έγειρε και ψιθύρισε: «Ο Τζαμί έζησε πριν από πεντακόσια χρόνια περίπου. Αλήθεια. Σε πήγα εκεί κάποτε, στο δέντρο. Ήσουν μικρή. Δε θα το θυμάσαι».

* Ασκητές του σουφισμού, ενός ισλαμικού ρεύματος μυστικιστικού χαρακτήρα. (Σ.τ.Μ.)

Ήταν αλήθεια. Η Μαριάμ δεν το θυμόταν. Και παρότι έζησε τα πρώτα δεκαπέντε χρόνια της ζωής της πολύ κοντά στη Χεράτ, δεν κατάφερε να δει το δέντρο που της έλεγε ο Τζαλίλ. Δεν είδε τους περίφημους μιναρέδες από κοντά, δε μάζεψε φρούτα από τα περιβόλια της Χεράτ ούτε τριγύρισε στα σταροχώραφά της. Αλλά όποτε της μιλούσε γι' αυτά ο Τζαλίλ, τον άκουγε μαγεμένη. Θαύμαζε τη βαθιά γνώση του για τον κόσμο. Ριγούσε από υπερηφάνεια που είχε έναν πατέρα ο οποίος ήξερε τόσα πράγματα.

«Τι πλούσια ψέματα!» είπε η Νανά όταν έφυγε ο Τζαλίλ. «Ο πλούσιος λέει πλούσια ψέματα. Δε θα σε πάει ποτέ σε κανένα δέντρο. Μην τον αφήνεις να σε γοητεύει. Μας πρόδωσε, ο αγαπημένος σου πατέρας. Μας έδιωξε. Μας πέταξε από το μεγάλο πολυτελές σπίτι του σαν να μην του ήμαστε τίποτα. Το έκανε με χαρά».

Η Μαριάμ την άκουγε με δυσπιστία. Ποτέ δεν τόλμησε να πει στη Νανά πόσο απεχθανόταν τον τρόπο με τον οποίο μιλούσε για τον Τζαλίλ. Η αλήθεια ήταν πως με τον Τζαλίλ, η Μαριάμ δεν ένιωθε καθόλου σαν χαράμι. Για μία ή δύο ώρες κάθε Πέμπτη που ερχόταν να τη δει ο Τζαλίλ, όλο χαμόγελα, δώρα και τρυφερότητες, η Μαριάμ αισθανόταν ότι άξιζε όλη την ομορφιά και τη γενναιοδωρία που της όφειλε η ζωή. Και γι' αυτό η Μαριάμ αγαπούσε τον Τζαλίλ.

Έστω κι αν τον μοιραζόταν.

Ο Τζαλίλ είχε τρεις συζύγους και εννέα παιδιά, εννέα νόμιμα παιδιά. Η Μαριάμ δε γνώριζε κανένα. Ήταν από

τους πλουσιότερους ανθρώπους της Χεράτ. Είχε έναν κινηματογράφο, τον οποίο η Μαριάμ δεν είχε δει ποτέ, αλλά ύστερα από δική της επιμονή, ο Τζαλίλ της τον περιέγραψε. Έτσι, ήξερε ότι η πρόσοψη ήταν φτιαγμένη από μπλε και κιτρινόμαυρα πλακάκια τερακότας, ότι είχε θεωρεία και καφασωτή οροφή, διπλές αυτόματες πόρτες που έβγαζαν σε έναν πλακόστρωτο προθάλαμο, όπου αφίσες ινδικών ταινιών φιγουράριζαν μέσα σε γυάλινα πλαίσια. Τις Πέμπτες, είπε μια μέρα ο Τζαλίλ, τα παιδιά έπαιρναν δωρεάν παγωτό από το ταμείο.

Η Νανά χαμογέλασε με σημασία όταν το άκουσε. Περίμενε πρώτα να φύγει εκείνος από την κολμπέ, για να πει χαχανίζοντας: «Τα ξένα παιδιά τρώνε παγωτά. Εσένα τι σου δίνει, Μαριάμ; Ιστορίες για παγωτά».

Εκτός από τον κινηματογράφο ο Τζαλίλ είχε κτήματα στο Καρόχ και το Φαράχ, τρία μαγαζιά με χαλιά, ένα κατάστημα ενδυμάτων και μια μαύρη Μπουίκ Ροντμάστερ του 1956. Ήταν ένας από τους καλύτερα δικτυωμένους άντρες της Χεράτ, φίλος του δημάρχου και του επάρχου. Είχε μάγειρα, οδηγό και τρεις παραδουλεύτρες. Η Νανά ήταν μία απ' αυτές, μέχρι που άρχισε να φουσκώνει η κοιλιά της.

Όταν συνέβη αυτό, είπε η Νανά, η οικογένεια του Τζαλίλ έμεινε άναυδη. Οι συγγενείς των γυναικών του ορκίστηκαν ότι θα χυνόταν αίμα. Οι σύζυγοί του απαίτησαν να τη διώξει. Ο πατέρας της Νανάς, ένας ταπεινός λιθοξόος από το γειτονικό χωριό Γκολ Νταμάν, την αποκήρυξε. Ατιμασμένος, μάζεψε τα πράγματά του, μπήκε σε ένα λεωφορείο και έκτοτε ούτε τον είδε ούτε τον άκουσε κανένας.

«Καμιά φορά», είπε ένα πρωινό η Νανά καθώς τάζιζε τις κότες έξω από την κολμπέ, «λέω, μακάρι να είχε ο πατέρας μου το θάρρος ν' ακονίσει ένα μαχαίρι και να κάνει αυτό που έπρεπε. Θα ήταν καλύτερα για μένα». Έριξε άλλη μια χούφτα σπόρους στο κοτέτσι, σταμάτησε και κοίταξε τη Μαριάμ. «Καλύτερα και για σένα ίσως. Δε θα στενοχωριόσουν τώρα ξέροντας ότι είσαι αυτό που είσαι. Αλλά ήταν δειλός ο πατέρας μου. Δεν είχε ντελ, τα κότσια, για κάτι τέτοιο».

Ούτε ο Τζαλίλ είχε ντελ, είπε η Νανά, να κάνει αυτό που έπρεπε. Να σηκώνει κεφάλι στην οικογένειά του, στις συζύγους και στους συγγενείς τους και να αποδεχτεί την ευθύνη της πράξης του. Αντί γι' αυτό, κλείστηκε στα γρήγορα μια συμφωνία για να γλιτώσουν τη διαπόμπευση. Την επομένη κιόλας την έβαλε να μαζέψει τα λιγοστά υπάρχοντά της από τα καταλύματα των υπηρετών όπου ζούσε, και την ξαπόστειλε. «Ξέρεις τι είπε στις γυναίκες του για να δικαιολογηθεί; Ότι εγώ τον ανάγκασα να το κάνει. Ότι εγώ έφταιγα. *Ντιντί*; Κατάλαβες; Αυτό σημαίνει να είσαι γυναίκα σε τούτον τον κόσμο».

Η Νανά άφησε τη γαβάθα με την τροφή των κοτόπουλων και ανασήκωσε το σαγόνι της Μαριάμ με το δάχτυλο. «Κοίταξέ με, Μαριάμ».

Η Μαριάμ υπάκουσε απρόθυμα.

Τότε η Νανά είπε: «Άκουσε αυτό που θα σου πω και βάλ' το καλά στο μυαλό σου, θυγατέρα: Σαν τη βελόνα της πυξίδας που δείχνει το βορρά, το γεμάτο κατηγορία δάχτυλο ενός άντρα θα βρίσκει πάντα μια γυναίκα. Πάντα. Να το θυμάσαι αυτό, Μαριάμ».

*Αμέτρητα τα φεγγάρια
που λάμπουν πάνω στις στέγες της,
κι οι χίλιοι αστραφτεροί ήλιοι
που κρύβονται πίσω από τους τοίχους της.*

Αυτή είναι η Καμπούλ.
Μέσα στους δρόμους της, δυο γυναίκες,
η Μαριάμ και η Λεϊλά. Αν και τις χωρίζουν αρκετά
χρόνια και πολύ διαφορετικές ιδέες για την αγάπη
και την οικογένεια, τις φέρνει κοντά ο πόλεμος,
η απώλεια και η μοίρα. Καθώς έρχονται αντιμέτωπες
με τους κινδύνους στην πόλη τους αλλά και μέσα
στο σπιτικό τους, η αρχική αντιπάθεια της μίας
για την άλλη μεταμορφώνεται σε μια μοναδική σχέση
μητέρας-κόρης. Μια σχέση που αποδεικνύει ότι
η αγάπη μιας γυναίκας για την οικογένειά της μπορεί
να την οδηγήσει στην αυτοθυσία κι ότι, τελικά,
η αγάπη ή η ανάμνηση της αγάπης
είναι το κλειδί για την επιβίωση.

*Ένα συγκλονιστικό χρονικό των τριών
τελευταίων δεκαετιών του Αφγανιστάν.
Ένα υπέροχο μυθιστόρημα για μια ανελέητη εποχή,
μια μοναδική φιλία και ένα μεγάλο έρωτα!*

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ 1, 106 79 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19 550
www.psichogios.gr • e-mail: info@psichogios.gr

